

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 148. Hæresis unde dicta, & quid sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

committente adulterium cum Christiana etiam soluta, & meretrice, Clarus sentit, illum gravius puniendum, quam disponat statutum, censetque illum dampnandum perpetuo ad trimeses; vide eundem *L. 5. v. fornicatio. n. 26.* Judæum tamen contrahentem incestas nuptias in gradu prohibito, permessa tamen lege Mosaica, non puniendum, tradit Clarus *L. 5. §. incestus.* cum Judæi non servent. *L. nemo. it. 1.* de Judæis, ut Authores scribentes in eam *Leg.* De cætero, num Judæus post susceptum Baptismum non in fraudem post commissum

delictum de eo puniri possit pœna temporali, controversum est inter Authores in sententiam negativam, tanquam æquioram, & Religioni nostræ magis faventem & attrahentem Judæos ad conversionem inclinare se, dicit Clar. *L. 5. §. fin. §. 51. n. 19.*

Quæst. 147. Utrum Judæi, alique Infideles confugientes ad Ecclesias, gaudeant immunitate asyli.

Resp. Ad hanc quæstionem sufficienter responsum in *L. 3. decret. q. 1017.*

TITULUS VII.

De Hæreticis.

CAPUT I.

De Hæresi & Hæreticis, eorumque credentibus, receptoribus, fautoribus.

Quæst. 148. Hæresis unde dicta, & quid sit.

*R*esp. Hæresis dicta ab *αἰρέσις*, capio, eligo, quasi pro libero arbitrio facta electio opinionis alicujus novæ contra fidem, *Isidor. L. 8. Etymolog. c. 3.* Roias. *tr. de heret. sing. 73. Lit. H.* loquendo de hæresi formali, sic melius definiri potest, quod sit error voluntarius, quem homo baptizatus pertinaciter tenet contra veritatem aliquam fidei Catholicæ, ita ferè *D. Thom. 2. 2. q. 11. a. 1. Farin. in praxi crim. q. 178. n. 5. Sanch. L. 2. mor. c. 7. n. 1. Barb. h. t. in princ. n. 4.*

2. Dicitur primò: *error*, hoc est, erronea opinio, vel judicium intellectûs, unde, qui metu mortis, aut alia ex causa astruit aliquid fidei contrarium sine interno mentis assensu, quo verum credat, quod ore profert, etsi graviter peccet contra præceptum profitendi fidem, verè & propriè Hæreticus non est; quia actum nullum intellectûs, per quem judicet, id verum esse, habet, censetur tamen in foro externo Hæreticus, & ut talis puniretur, *Sanch. l. c. n. 8. Nav. in man. c. 27. n. 56.* Item dubius quatenus præcisè super articulo aliquo fidei sibi sufficienter proposito, suspendit suum judicium, id est, neque assentit, esse verum, neque dissentit seu negat, esse verum, quâ talis non est Hæreticus, eò, quod taliter non eligit, seu adhæret opinioni fidei contrariæ; sicut autem fides importat actum intellectûs, nimirum positivum assensum, ita & fidei opposita hæresis actum positivum, nimirum dissensum importare debet, ita docent *Diana resol. mor. p. 2. tr. 2. miscel. resol. 53. Malder. 22 q. 11. a. 2. memb. 2. §. respondeo. Sanch. l. c. n. 12. favèrque Sa. v. hæresis. n. 1.* nihilominus peccare talem graviter, cui repræsentatur objectum fidei, & rationes sufficienter moventes ad assensum, pro tempore, quò tenetur elicere fidem, si non desinat suspendere suum judicium, dicendum videtur. Verum tamen quatenus talis dubitans eo ipso simul habet judicium, quò judicat tale objectum, seu articulum, circa quem suspendit suum assensum, non esse certum, seu non esse dignum, cui firmiter & infallibiliter adhæreatur & credatur, esse illum Hæreticum, docent iidem *Sanch. & Malder.* eò, quòd manifesta sit hæresis, sentire rem seu articulum fidei sufficienter, ut talem

sibi propositam, non esse dignam, quæ credatur; talem verò actum moraliter temper esse conjunctum cum dubitatione circa res fidei, utpote qui bene stat cum dictâ suspensione fidei, tradunt iidem, quia & necessariò illum debere haberi, ut quis verè dicatur de illo objecto peccaminosè dubitare, & sic nunquam dari posse dubium, sine positivo actu & errore astruit, *Castrop. tr. 4. d. 3. p. 2. n. 10.* unde absolute *n. 9.* docet, tenendam tanquam communem, esse Hæreticum, qui deliberatè dubitat de rebus fidei sibi sufficienter propositis, pro quo citat *c. 1. h. t. ubi dicitur: dubius in fide infidelis est.* *Suar. de fide d. 19. §. 4. num. 10. Coninck. d. 18. du. 7. concl. 6. num. 102. Bonac. de censur. d. 2. q. 5. p. 1. n. 3. Farin. de Hæresi. q. 178. §. 4. n. 90.* & plures alios partim apud *Sanch. l. c. num. 11.* partim apud *Barbol. de potest. Episc. alleg. 40. n. 16.*

3. Dicitur secundò: *Voluntarius*; sive liber, sicut enim actus fidei oritur ex pio voluntatis affectu, ita Hæresis est assensus erroneus procedens ex libera voluntatis electione, alioquin peccatum non esset, unde involuntariè & indeliberatè errans, circa res fidei non est Hæreticus, *Pirh. h. t. n. 1.*

4. Dicitur tertio: *Pertinaciter tenet*; si quidem duo requiruntur ad hæresin formalem, nimirum error in intellectu, pertinacia eum non corrigendi in voluntate, & de pertinacia constat ex *c. damnamus. §. in nullo. de summa Trinitate. junct. Gl. fin. Clem. unic. §. porrò eod. can. dixit Apost. Can. qui in Ecclesia cans. 24. q. 1.* consistit autem pertinacia in eo, non quòd quis acriter seu mordicus diu retineat & defendat errorem suum contra fidem, sed postquam sufficienter cognovit assensum suum contrariari doctrinæ ab Ecclesia universali seu Catholica, eundem retineat, ac ita judicium suum contumaciter judicio Ecclesiæ præferat, *Sanch. l. c. n. 2. Valent. 2. 2. d. 1. q. 11. p. 1. difficul. 4. ad 2. Coninck. l. c. n. 78. Valq. 1. 2. d. 126. n. 6. Castrop. l. c. num. 1. Pirh. n. 2.* ac ita Hæretici non sunt, qui, etsi teneant contrarium fidei, tamen ita actu vel habitu constituti sint, ut quamprimùm cognoverint, contrarium teneri ab Ecclesia, parati sint, assensum suum erroneum relinquere, arg. *cit. c. damnamus. junct. Gl. ibid. v. paratus.* Unde jam etiam non tantùm laborans ignorantia invincibili, sed etiam vincibili crassa, & hinc mortaliter culpabili, imò & affectata

suam

suam opinionem adversari doctrinæ Ecclesiæ, Hæreticus non est, neque Ecclesiasticis pœnis obnoxius, Sanch. *l. c. n. 20.* Sayr. *Clar. Reg. l. 2. c. 9. num. 34.* Laym. *l. c. 2. tract. 1. c. 13. num. 2.* Azor. *Tom. 1. l. 1. inst. mor. c. 14. q. 9.* Suar. *L. S. 3. à n. 9.* Farin. *l. c. q. 179. n. 29. & 30.* & alii, quos citat & sequitur Castrop. *l. c. num. 3.* ex ea ratione, quòd impossibile sit contradicere auctoritate Ecclesiæ, in quo consistit pertinaciâ, nisi cognoscat Ecclesiam docere contrarium, cum ignorantia autem, etiam affectata, quæ est causa erroris, non stat talis cognitio, quin etiam dum quis affectat nescire, quòd Ecclesia doceat contrarium, ne cogatur assentiri, includitur voluntas obediendi Ecclesiæ, ubi id clarè fuerit propositum. Neque opponas primò: Affectans ignorantiam, eò quòd parvi pendat auctoritatem Ecclesiæ, est verè pertinax, quia non est paratus corrigi ab Ecclesia, adeòque verus Hæreticus; nam talis non committit Hæresin per errorem procedentem ex ignorantia affectata, sed per errorem voluntarium procedentem ex scientia, quo despicit auctoritatem Ecclesiæ, qui despectus est negotio infallibilis auctoritatis illius. Neque secundò, quòd affectatè errans ex affectu liberius errandi sit error summè voluntarius, adeòque constituens hæresin. Nam si errans ex affectu liberius errandi scit se errare, & consequenter suum assensum esse contrarium sensui Ecclesiæ, ac consequenter cessat ignorantia succedente illi scientia, si verò ignorat se errare, ita tamen affectus, ut etiam si sciret, esse contrarium Ecclesiæ, tamen non desisteret, committit hæresin. Si denique haberet voluntatem relinquendi errorem, si sciret contrarium, non erit Hæreticus, ita Castrop. *l. c. n. 4.* Neque tertio: Quòd ignorantia vincibilis non excuset à peccato in materia aliarum virtutum, nec facit, quòd minùs sit ejusdem speciei, cujus est peccatum commissum contra eas cum scientia, ergo nec error contra fidem commissus ex dicta ignorantia excusat, quòd minus peccetur peccato Hæresis. Nam negatur consequentia, siquidem in eo est disparitas, quòd in materia aliarum virtutum non mutetur objectum, sive peccetur contra eas scienter, sive ignoranter, sed mutatur solum modus operandi, dum redditur magis vel minùs voluntarius. Secus est in fide, dum illius objectum est divina revelatio proposita per Ecclesiam, quæ in errore commissio ignorantia etiam affectatâ non potest error ille dici contradicere revelationi illi taliter ignoratæ, adeòque nec dici habere oppositionem directam cum fide, seu esse Hæresin, sed solum esse contra obligationem sciendi res fidei, ex cujus obligationis contemptu seu neglectu non sequitur, affectatè errantem contradicere formaliter (in qua formali contradictione consistit Hæresis) sed solum materialiter. Ita ferè Castrop. à *cit. num. 4.* De cætero in eo, num si taliter errans postquam super errore monitus ab Episcopo vel Inquisitore, perseveret in eo, judicando non esse contra definitionem Ecclesiæ, sit verè formalis Hæreticus, Authores non conveniunt; negat Tanch. *l. 2. c. 7. num. 26.* affirmat è contra Castrop. *l. c. num. 6.* talem, tam in foro interno, quàm externo reputandum esse pertinacem Hæreticum, eò quòd nixus suo cerebro contemnat auctoritatem Ecclesiæ per ipsius Magistros satis ei declaratam. Quibus omnibus dictis de ignorantia non obstantibus, erranti in fide in foro externo alleganti ignorantiam non creditur, dum error versatur circa ea, quæ quis ex officio scire tenetur, vel quæ passim & communiter omnes similis qualitatis sciunt; un-

de Episcopi, Sacerdotes aliqui Viri docti errantes in articulis fidei præsumuntur ignorare, non ex ignorantia, sed ex malitia; ita citatis Menochio, *Conf. 82. n. 175.* Farin. de *Hæresi. q. 179. n. 27. & 28.* Decian. in *tract. crim. l. 5. c. 37. n. 15.* Simonc. de *Catbol. Inst. tit. 27. rub. de fide Cathol. n. 13.* Castrop. *l. c. n. 5.* Qui etiam hanc de ignorantia & pertinacia materiam concludens notat *n. 6. in fin.* cum Sanch. *l. c. n. 26.* Tolet. in *sum. l. c. 4. c. 3. n. 8.* & Farin. *l. c. §. 2. n. 14.* Hominem doctum facilius judicandum pertinacem Hæreticum, si mysteriis fidei dissentiat, quam hominem rusticum, qui facile ignorare possit regulas fidei & obligationem credendi.

5. Dicitur quartò: *Contra aliquam veritatem fidei, ubi sub intelligitur: Sufficiens propositum.* Hæretici enim formales non sunt, qui inter Hæreticos nati & educati de uno vel pluribus articulis dubitant, aut eos ignorant, quia carent sufficiente instructione, aut quia de iis nunquam quidquam audiverunt. Dicitur quintò: *Etiam contra aliquam veritatem,* nam si omnes seu totum testamentum novum neget, non tam hæreticus quàm Apostata, & infidelis est, ut Sanch. *l. 2. mov. c. 7. n. 1.* Pith. *h. t. num. 3.* Satis autem est, ut sit Hæreticus, si unum neget; cum enim inter alios articulos fidei principalis sit, cujus negatio constituit Hæreticum pertinacem: veram Ecclesiam in cunctis dogmatibus fidei proponendis infallibilem & certam esse, & vel in uno articulo errans culpabiliter, hunc ipsum articulum neget, necesse est, Hæreticum esse.

6. Dicitur denique: *Homo Baptizatus:* vel ut alii, qui Christi fidem semel suscepit: intellige infusam in Baptismo. Et si enim talis errans circa articulum fidei debetè propositum, sit Hæreticus coram Deo, habeaturque etiam pro tali, ut constat in Anabaptistis, qui etiam ante Baptismum, quem non nisi anno 30. suscipiunt, censentur Hæretici (propter quod alii ut Castrop. has particulas in definitione Hæresis omitunt) non est tamen Hæreticus punibilis ab Ecclesia, cum fundamentum omnis jurisdictionis Ecclesiæ sit Baptismus, ut Suarez. *de fide. d. 19. §. 5. n. 6. & 8.* Quidquid sit de hoc, num talis error appellandus sit Judæismus aut Paganismus, ut volunt aliqui. Et ita docent. Azor. *p. 1. l. 8. c. 9. q. 3.* Suar. *l. c. & Tom. 5. de censuris. d. 21. l. 2. n. 4.* Sanch. *l. c. n. 34.* Castrop. *l. c. n. 20.* Farin. *l. c. à n. 128. l. 31. & 135.* referens quam plurimos alios, tenendumque id ipsum cum Sanch. & Suar. *cit. l.* astruit Castrop. dum Baptismus susceptus quidem, sed invalidè ex defectu formæ, materiæ, vel intentionis, vel quòd Baptismus invalidus recipientem non constituat membrum Ecclesiæ visibilis, neque subjiciat illum Jurisdictioni Ecclesiæ. Contrarium tamen apud eundem sentientibus Gabr. in *4. dist. 13. q. 2. a. 10.* Alph. de Castro *l. 1. de justa Hæret. punit.* Azor. *l. c. q. 1.* Farin. *l. c. §. 6. n. 135.* eò quòd talis invalidè baptizatus ex voluntate sua videatur subjectus & obligatus parere mandatis Ecclesiæ.

Quæst. 149. An dissentiens speciali revelationi sit hæreticus punibilis ab Ecclesia?

1. **R**Esp. Primò: Dissentiens speciali revelationi sibi sufficienter propositæ esse Hæreticum, docent Autor. *l. c. q. 4.* Suar. *de fide. l. c. num. 11.* Cöninck. *d. 18. du. 7. n. 18.* Sanch. *l. c. num. 32.* referens alios, quibus adhæret Castrop. *l. c. n. 14.* ex ea ratione, quòd tota malitia Hæresis consistat in contemptu primæ veritatis, qui autem discedit speciali